

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

2 juli 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Joachim Coens, André Denys, André Van Nieuwkerke,
Kris Van Dijck, Jos Stassen en Louis Bril –**

betreffende de krachtlijnen voor een Strategisch Plan voor de Sport

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de hoorzittingen in de Commissie voor Cultuur en Sport naar aanleiding van de bespreking van het voorstel van decreet van de heer André Denys houdende stimulering van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid en gelet op een aantal parlementaire initiatieven ;
- gelet op de eindrapporten van de doorlichting van het Bloso en het behoeftenonderzoek en de bespreking van deze onderzoeken in de Commissie voor Cultuur en Sport ;
- gelet op het belang van een coherent en dynamisch Vlaams sportbeleid voor de gezondheid en de ontplooiing van de Vlaamse bevolking ;
- trekt volgende conclusies :

1° In de huidige regelgeving inzake sport zijn er talloze disfuncties en tekortkomingen :

a) de bestaande decreten geven onvoldoende aanzet tot een logisch en constructief beleid waarbinnen de diverse actoren in het sportlandschap een beter op elkaar afgestemde rol kunnen vervullen ;

b) de nadruk ligt bijna uitsluitend op kwantiteit en er is onvoldoende ruimte voor creativiteit, originaliteit en kwaliteit waardoor een moderne, vernieuwde en kwaliteitsgerichte sportieve werking niet wordt aangemoedigd :

1. het decreet van 2 maart 1978 op de landelijke erkende sportfederaties is voorbijgestreefd. Het huidige decreet is geen hefboom voor de verbetering van de kwaliteit. Het accent dient dus verlegd van kwantiteit en administratieve ondersteuning naar kwaliteit en sporttechnische ondersteuning ;

2. in de uitvoeringsbesluiten van het decreet van 5 april 1995 op de sportdiensten zijn de kwaliteitseisen te laag ;

c) een krachtig en geïntegreerd beleid inzake jeugdsport ontbreekt.

2° Kinderen moeten kind kunnen zijn. Competitie is voor hen pas zinvol als die aansluit bij hun leefwereld en psychische en fysieke mogelijkheden. Wetenschappers waarschu-

wen immers voor de impliciete en expliciete negatieve consequenties van doorgedreven en eenzijdige competitiesport bij jonge kinderen. Klassements- en competitiesport voor kinderen jonger dan 12 jaar kan op verschillende vlakken gevaren inhouden, die moeten vermeden worden :

a) sportmedisch : er is gevaar voor overbelasting door eenzijdige trainingen en gevaar voor overtraining ;

b) sportpedagogisch : het spelelement vervalt bij te grote competitie en prestatiegerichtheid van trainingen ; de kindvriendelijkheid komt in gevaar doordat bij competitie kinderen moeten presteren, volgens volwassenennormen en spelregels ; minder getalenteerde kinderen vallen uit de boot ;

c) sporttechnisch : kinderen leren slechts 1 sporttak beoefenen.

De overheid, de federaties en de clubs moeten hiermee rekening houden bij het bepalen van de aansluitingsleeftijd en de wijze waarop sport wordt aangeboden.

- is daarom van mening dat bij het opstellen van het Strategisch Plan voor de Sport rekening moet worden gehouden met de volgende krachtlijnen :

1° om te komen tot een effectief en efficiënt sportbeleid moet een decretaal kader ontworpen worden waarbinnen alle actoren van de sportsector een voldoende afgebakende opdracht krijgen toebedeeld, met respect voor ieders deskundigheid en eigenheid zodat flexibel kan ingespeeld worden op de noden en de veranderende behoeften van sportief Vlaanderen ;

2° het uitgangspunt voor de nieuwe regelgeving moeten doelstellingen en strategieën zijn die kwaliteitszorg en werking in de sportsector voorstellen en stimuleren ;

3° vanuit het Vlaamse sportbeleid dient er de komende jaren extra aandacht te gaan naar de jeugdsport. Om een toekomstgerichte mentaliteitswijziging te realiseren naar een life time-sportbeoefening door alle Vlamingen is het van belang dat de jeugd op een kwalitatieve manier aan sport kan doen en dat de oorzaken van de drop out resoluut

worden aangepakt. De jeugdwerking binnen de sport dient dus geoptimaliseerd te worden. Hierbij moeten volgende doelstellingen worden beoogd :

- a) meer jongeren tot sport aanzetten ;
- b) de doorstroming naar de sportclub bevorderen ;
- c) de opvang van de jongeren in de clubs verbeteren ;
- d) een opvangnet creëren voor wie niet naar een sportclub wil of daar afhaakt.

Iedereen die met het sportaanbod begaan is, zowel de verschillende overheden als de privé-sector, heeft op vlak van de jeugdsport een rol te spelen. De coördinatie van het lokale jeugdsportbeleid is de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke sportdienst in samenwerking met de clubs, de scholen en eventuele andere lokale actoren. De gemeentelijke sportdienst moet zich bij het voeren van promotie naar de jeugd toe, vooral richten naar de niet-sportende jongere.

Voor de sportieve begeleiding van de jongeren moeten de beste pedagogische krachten worden ingezet. Bij het organiseren van competities moet, om de hogervermelde gevaren te vermijden vooral voor kinderen jonger dan 12 jaar, aan volgende voorwaarden voldaan worden :

- a) pedagogische en medische begeleiding ;
- b) competitiereglementen die aangepast worden op maat van de kinderen ; polyvalente sportopleiding met de nadruk op het spelelement.

4° Aangezien via het onderwijs alle kinderen en jongeren worden bereikt (ook de minder getalenteerden en de kansarmen) pleiten wij ervoor dat gestreefd wordt naar een verhoging van de kwantiteit en de kwaliteit van het sportaanbod binnen de lestijden.

Scholen zijn echter niet alleen "onderwijsinstellingen" maar ook sociale knooppunten. Scholen beschikken in veel gevallen over sportinfrastructuur die ook naschools open zou moeten kunnen staan voor sportbeoefening. Hiertoe moet deze sportinfrastructuur via de gemeenten worden ingeschakeld voor de realisatie van het sportpromotioneel aanbod.

Dé opdracht voor de schoolsportfederatie moet zijn om alle kinderen van het basis- en secundair onderwijs te bereiken met haar diverse initiërende activiteiten, tijdens de vrijetijd, om en rond de scholen, teneinde niet sportieve jongeren in contact te brengen met diverse sporten. In samenwerking met de gemeenten moet daarenboven ook een deel van de inspanningen worden toegespitst op het toeleiden van de schoolgaande jongeren naar een lokaal schooloverschrijdend jeugdgericht sportaanbod. De schoolsportfederatie werkt complementair ten opzicht van de sportclubs en moet via de scholen nauwer samenwerken met de gemeentelijke sportdiensten.

Ook de rol van de leerkrachten lichamelijke opvoeding zou herdacht moeten worden in het licht van dit globale concept. Zo zou overwogen kunnen worden om hen een meer flexibele opdracht te geven zodat zij zowel les kunnen geven in een school (zowel binnen als buiten het lestijdenpakket) als tewerkgesteld worden binnen een sportfederatie, sportdienst of sportclub. Dit zou een wederzijdse bevruchting kunnen geven voor beide opdrachten. De leerkracht lichamelijke opvoeding zou ook een sportpromotor moeten zijn en dus een permanente verbinding moeten vormen met het clubgebeuren.

Om jonge topsporters binnen het onderwijs alle kansen te geven, pleiten wij voor een uitbreiding van de bestaande projecten inzake topsportscholen.

5° Dit vernieuwd sportbeleid moet maximale kansen op slagen krijgen door alle betrokken actoren daartoe de nodige financiële ruimte te geven. Dit veronderstelt een verhoging van het sportbudget en een herschikking binnen het huidige sportbudget.

Daarnaast moet via een "Sportactieplan" duidelijk bepaald worden welke impulsen aan het sportbeleid worden gegeven vanuit de verschillende departementen. Op die manier worden alle middelen die aan sport worden besteed in de departementen cultuur, onderwijs, volksgezondheid, externe betrekkingen, werkgelegenheid, loterijgelden, enzovoort, coherent en gecoördineerd samengebracht. De minister bevoegd voor sport is de coördinator maar de functioneel bevoegde ministers verbinden zich er toe om binnen hun budget middelen vrij te maken

voor de uitvoering van dit sportactieplan.

- 6° De Vlaamse Gemeenschapscommissie is belast met de uitvoering van het Strategisch Plan voor de Sport in Brussel. Het concept dient uit te gaan van de bestaande sportverenigingen en initiatieven. Een goed omlijnde samenwerking met Bloso, het optimaliseren van de sportinfrastructuur op lokaal en regionaal niveau zijn de krachtpunten voor een sportbeleid voor de Brusselse Vlamingen.

Deze krachtlijnen/dit globale concept kan concreet gerealiseerd worden door :

- a) Zoals in het decreet van 5 april 1995 voor de gemeentelijke sportdiensten reeds wordt erkend, heeft de gemeente een essentiële en meervoudige opdracht in het lokale sportbeleid. Zij is de regisseur van het sportbeleid wat uiteraard betekent dat zij niet alle rollen zelf moet willen spelen, maar wel het overzicht moet houden en coördineren. Dit houdt concreet in :

1. aanbieder van sportvoorzieningen (voornamelijk infrastructuur) aan gebruikers en verenigingen ;
2. de ondersteuning van de verenigingen : materieel, infrastructureel en financieel ;
3. de promotor voor het invullen van (nieuwe) behoeften, zeker waar het particuliere initiatief onvoldoende uitgebouwd of te eenzijdig is – dit kan een tijdelijk of een blijvend karakter hebben ;
4. informeren van de bevolking over alle sportactiviteiten in de gemeente (promotie) ;
5. coördinator van alle initiatieven op lokaal vlak.

De sportdienst is de dienst die deze beleidsopties voorbereidt en uitvoert op basis van een sportbeleidsplan dat in overleg met de gemeentelijke sportraad wordt opgesteld. Dit decreet, dat in 1997 voor het eerst wordt toegepast, moet na een aantal jaren werking worden geëvalueerd. Via de uitvoeringsbesluiten kunnen evenwel de kwaliteitseisen worden verhoogd.

Door een aanvulling van het decreet van 1995 met een meer projectmatige prioritei-

tenregeling, krijgen de gemeenten de opdracht het lokale jeugdsportgebeuren te coördineren in samenwerking met de sportclubs, de scholen en de schoolsportfederatie middels het opstellen van een specifiek jeugdsportbeleidsplan. Een gemeentelijke jeugdsportcoördinator kan instaan voor de kwalitatieve, medische en pedagogische ondersteuning van de jeugdbegeleiders in de clubs en voor de uitbouw van specifieke jeugdsportprojecten (bijvoorbeeld gemeentelijke sportacademie).

- b) Een nieuw decreet op de sportfederaties. Erkenning en subsidiëring moeten worden losgekoppeld, de nadruk dient verlegd naar kwaliteitsverbetering. De basisopdrachten voor de federaties kunnen zijn :

1. het organiseren van bijscholing en kader-vorming voor de vrijwilligers-lesgevers en vrijwilligers-bestuursleden in samenwerking met de Vlaamse Trainersschool ;
2. organisatie van recreatieve sportactiviteiten ;
3. begeleiding van jonge topsporters ;
4. activiteiten ter promotie van de sport bij en ter bevordering van de betrokkenheid van bijzondere doelgroepen, inzonderheid de jeugd ;
5. organisatie van sportkampen ;
6. voeren van een topsportbeleid ;
7. organiseren van competities of competitiegerichtte activiteiten met een landelijke uitstraling.

Binnen die basisopdrachten geeft de Vlaamse overheid prioriteit aan bijscholing, kader-vorming, per federatie projecten inzake de topsport. De overheid moet deze overkoepeling van de lokale sportclubs ook beter ondersteunen opdat zij hun essentiële rol efficiënter kunnen vervullen. Een noodzakelijk middel om tot een betere ondersteuning te komen, is het meer transparant en dus performant maken van het federatieland-schap via rationalisering. Het criterium op basis waarvan men een federatie vormt, blijft in principe vrij. Federatievorming op basis van de sportdiscipline lijkt het meest logisch en relevant.

c) Een nieuwe decretale opdracht voor het Vlaams Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie (Blos), geënt op de resultaten van de audit en het behoeftenonderzoek. Blos zou volgende kerntaken kunnen opnemen :

1. toezicht op de naleving van de decreetgeving ;
2. instaan voor de begeleiding van de actoren die een erkenning en subsidiëring aanvragen ;
3. intensieve logistieke ondersteuning bieden bij de totstandkoming van nieuwe sportinfrastructuur in Vlaanderen en een beperkt aantal eigen centra met landelijke uitstraling goed uitbouwen. Dit betekent dat de huidige rationalisering inzake Blososportcentra geïntensifieerd moet worden voortgezet. Centra met een louter lokale functie moeten worden overgedragen aan gemeente- of provinciebesturen, sportclubs of -federaties of andere privé-partners ;
4. vormingspakketten organiseren voor de ganse sportsector via de Vlaamse Trainersschool, en dus in samenspraak met de erkende sportfederaties : zowel de vele vrijwilligers als de professionelen, zowel de sportieve begeleiders als de vrijwilligersbestuursleden moeten voortdurend geschoold en bijgeschoold kunnen worden ;
5. ondersteuning bieden inzake topsport via een intensieve begeleiding en permanente opvolging en ondersteuning van het topsportbeleid van de diverse sportfederaties, met respect voor de autonomie van de sportfederaties en hun sporters ;
6. landelijke coördinatie inzake sportpromotie. De dirigistische visie dient te worden omgebogen naar een beleid dat de eindverantwoordelijkheid voor promotie toevertrouwt aan de gemeentelijke sportstructuren en de sportfederaties. Gestructureerde begeleiding en coördinatie van regionale en landelijke promotieinitiatieven wordt de nieuwe taak van het Blos. Promotiecampagnes kunnen immers pas slagen als alle actoren in het sportlandschap samenwerken en in dezelfde richting werken. Blos is verantwoordelijk voor landelijke promotiecampagnes.

d) Een bijstelling in de sector onderwijs :

1. een nieuwe plaatsbepaling voor de schoolsport via een aanpassing van het decreet op de schoolsportfederatie ;
2. een aangepaste visie op de rol en het statuut van de leerkrachten lichamelijke opvoeding ;
3. naschools openstellen van de schoolsportinfrastructuur via de gemeente. Een decretale regeling is nodig, waarbij een dergelijke samenwerking als bindende voorwaarde wordt gesteld voor het bekomen van overheidssteun. Praktische problemen inzake toegankelijkheid kunnen met een beperkte toelagenregeling worden opgelost.

e) Een integratie met de regelgeving rond buitenschoolse kinderopvang omdat daar een parallel circuit dreigt te ontstaan van sportbeoefening voor kinderen en dit vaak zonder enige sporttechnische omkadering.

f) Tot slot moet bij de federale overheid aangelegingen worden op een fiscaal en sociaal statuut voor de vrijwilligers in de sport.

– verzoekt de Vlaamse regering rekening te houden met bovenstaande aanbevelingen.

Joachim COENS

André DENYS

André VAN NIEUWKERKE

Kris VAN DIJCK

Jos STASSEN

Louis BRIL
